

DOOR FRANK VAN WIJCK

Handreiking helpt aanbieders gehandicap- tenzorg bij verkennen zorgtechnologie

Het is essentieel dat cliënten(raden) meepraten en meebeslissen. Juist ook over de inzet van zorgtechnologie met cliënten in de gehandicaptenzorg. Academy Het Dorp en Vilans ontwikkelden hiervoor binnen de Innovatie-impuls Gehandicaptenzorg een praktische handreiking voor cliënten- en familieraden. Die blijkt in een duidelijke behoefte te voorzien. Een waardevol hulpmiddel om vanuit het cliëntperspectief zorgtechnologie in te zetten.

Technologie is niet meer weg te denken uit ons dagelijkse leven, weet Agnes van der Poel, onderzoekscoördinator Innovatie-impuls en werkzaam bij Academy Het Dorp. "Dat geldt voor iedereen in de samenleving natuurlijk, kijk maar naar smartphones en internet-bankieren. Maar het geldt net zo goed in de gehandicaptenzorg. Zorgtechnologie kan de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van mensen vergroten. Bijvoorbeeld een app die iemand in staat stelt om zelf te koken of met het OV te reizen. Een robot die helpt om structuur en overzicht in de dag te brengen, of een robotlepel die iemand met een handicap in

staat stelt om zelfstandig te eten in plaats van dat iemand hapjes moet geven."

Krijn Buchly, voorzitter van de cliëntenraad van De Lichtenvoorde, aanbieder van zorg en ondersteuning in de regio Oost-Gelderland, is dit helemaal met haar eens. "Ook voor mensen met een beperking is het heel belangrijk om gewoon mee te kunnen doen in de maatschappij", zegt hij. "Zorgtechnologie kan daarin een grote rol spelen, dat zie ik dagelijks om mij heen. Een hulpmiddel om de gordijnen te openen en te sluiten bijvoorbeeld. Een spraak-computer die het iemand met een spraak-

beperking mogelijk maakt te communiceren. Vooral dat laatste voorbeeld vind ik zo mooi, omdat het een cliënt hier bij De Lichtenvoorde die een enorme fan is van Normaal in contact heeft gebracht met Bennie Jolink. Het geeft die man zoveel vreugde."

Rol voor de cliënt

Zoals Buchly het beschrijft, is precies hoe zorgtechnologie bedoeld is, stelt Annemiek Dekkers, coach van de cliëntenraad van De Lichtenvoorde. "De rol van zorgtechnologie is de kwaliteit van leven van de cliënten te verbeteren. Het raakt de cliënt rechtstreeks,

dit is het logisch dat die ook een rol heeft in het beslissingsproces over de inzet van zorgtechnologie. Onze cliënten zijn ook heel goed in staat om hierover mee te praten, als we de vraagstukken die hierbij een rol spelen maar vertalen in bijvoorbeeld filmpjes, pictogrammen of praktische voorbeelden. Wát we hiervoor het best inzetten, kan van mens tot mens en van locatie tot locatie sterk verschillen. Als lid van het team medezeggenschap cliënten speel ik hier een actieve rol in, net als de aandachtsfunctionarissen op de locaties en vooral de cliënten zelf."

De Lichtenvoorde is daar inderdaad heel goed in, beaamt Buchly. "De ruimte om hierover mee te praten, is er gelukkig altijd geweest. De Lichtenvoorde staat hier bij uitstek om bekend. Nieuwe ontwikkelingen die mogelijk interessant zijn, worden direct onder de aandacht van de cliëntenraad gebracht. En van de verwantenraad natuurlijk. Dat is ook belangrijk, want niet alle cliënten zijn in staat om voor zichzelf te praten."

Praktische handreiking

Buchly heeft inmiddels kennis gemaakt met de handreiking die bedoeld is om cliënten- en verwantenraden gericht te laten meepraten en meebeslissen over de inzet van zorgtechnologie in de gehandicaptenzorg. "Die handreiking is heel goed opgezet", zegt hij. "Hij omschrijft heel goed wat op het gebied van zorgtechnologie allemaal mogelijk is voor cliënten, met afbeeldingen erbij. Echt heel leerzaam, om je te laten zien wat er allemaal kan. En dat is steeds meer natuurlijk, want de ontwikkelingen op dit gebied gaan erg hard."

Zo is de handreiking ook bedoeld, aldus Van der Poel: praktisch en met de cliënt als kern. "Uitgangspunt van de Innovatie-impuls is dat zorgtechnologie een bijdrage moet leveren aan de kwaliteit van leven van de cliënt. Het is niet de technologie die voorop staat, maar wat mensen eraan hebben. Tijdens de eerste fase van de Innovatie-impuls zagen we dat veel organisaties het lastig vonden om hierin echt

Over Innovatie-impuls

Het project Innovatie-impuls is onderdeel van het programma Volwaardig Leven van het ministerie van VWS en wordt gecoördineerd en uitgevoerd door kennisinstituut Vilans en Academy Het Dorp.

Download de handreiking:

In ICT&health 4, 2020 (pagina 68-69) en editie 6 (pagina 62-63) kunt u andere artikelen over de Innovatie-impuls terugvinden.

PATIENT INCLUDED

samen te werken met cliënten. Maar dat is wel essentieel, want technologie raakt intussen het hart van de zorg zo vaak dat cliënten er echt hun stem in moeten kunnen laten horen."

Gericht helpen

Vanuit de Innovatie-impuls is contact gezocht met het LSR - landelijk steunpunt (mede)zeggenschap om tot een handreiking te komen die aanbieders in de gehandicaptenzorg gericht kan helpen in de samenwerking met cliëntenraden en verwantenraden.

"Het LSR heeft specifieke kennis over advies- en instemmingsrecht van deze raden", vertelt Van der Poel, "en die kennis konden we bij het

zeker een rol, maar ook dan mag het cliëntenperspectief niet uit het oog verloren worden."

Duidelijk handvat

Dat de handreiking binnen het kader van de Innovatie-impuls is ontwikkeld, is logisch op basis van wat Van der Poel vertelt. "De rol van de cliënt was daarin nog onderbelicht", benadrukt ze. "En als we de beweging van de inzet van zorgtechnologie goed op gang willen brengen, is die rol wel essentieel."

Dekkers erkent dit. "Die handreiking gaat ons enorm helpen een handvat te bieden om het gesprek met de cliënten- en verwantenraden aan te gaan en daarin ook structuur aan te

“ WE WETEN DAT MENSEN HET WOORD ZORG- TECHNOLOGIE COMPLEX KUNNEN VINDEN ”

schrijven van de handreiking goed gebruiken. Ook heeft het LSR meegedacht over de vraag in welke situaties zorgtechnologie een waardevolle rol kan spelen voor cliënten. Dat is iets waartoe cliënten- en verwantenraden zich nog niet altijd voldoende betrokken en bekwaam voelen. Maar aan de andere kant: we hebben voor het schrijven van de handreiking ook gekeken naar de visie die zorgaanbieders op zorgtechnologie hebben, en die bleek ook nog niet altijd even helder omschreven."

De handreiking komt dus op een goed moment, stelt Van der Poel. Niet alleen omdat de toepassing van zorgtechnologie in de gehandicaptenzorg - mede door de Innovatie-impuls - steeds meer in de aandacht komt te staan. Maar ook omdat Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland zorgtechnologie tot speerpunt in haar beleid heeft benoemd, evenals het ministerie van VWS. Er is ook een versie van de handreiking in eenvoudig taalgebruik beschikbaar gesteld. En het LSR ontwikkelt momenteel een workshop om cliënten- en verwantenraden te ondersteunen in het optimaal benutten van hun rol in het beslissingstraject over de inzet van zorgtechnologie voor cliënten.

"Hierbij zal ook aandacht worden besteed aan de vraag wat precies met zorgtechnologie wordt bedoeld, want dat is natuurlijk een breed begrip", zegt Van der Poel. "Dat kan een app zijn die een cliënt meer zelfredzaamheid geeft, maar ook een hulpmiddel om het slaappatroon van een cliënt te analyseren. Dan gaat het echt over kwaliteit van zorg en dan is het wel zaak dat die raden een actieve rol spelen in het beslissingsproces over de inzet ervan. Dan speelt het ontlasten van zorgpersoneel

brengen, zegt ze. "We weten dat mensen het woord zorgtechnologie complex kunnen vinden, en juist daarom is het zo goed dat de handreiking er praktische voorbeelden van biedt. Bovendien staat er een stappenplan in dat je helpt om geen stappen in het gesprek over het onderwerp over te slaan. Dat is echt heel handig. We kunnen de handreiking goed gebruiken op al onze locaties."

Buchly heeft de handreiking al van voor tot achter gelezen. "Hij sluit prachtig aan bij mijn leergierigheid", zegt hij. "En heel veel dingen die erin staan, kan ik weer gebruiken bij de volgende vergadering die we over zorgtechnologie hebben." ■

Agnes van der Poel is onderzoekscoördinator Innovatie-impuls en werkzaam bij Academy Het Dorp.

Krijn Buchly is voorzitter cliëntenraad De Lichtenvoorde, aanbieder van zorg en ondersteuning in de regio Oost-Gelderland.

Annemiek Dekkers is coach van de cliëntenraad van De Lichtenvoorde.